

[Mose Hansen.]

vurdering, som det er berettiget til. Landbruget bør ikke placeres som et erhverv i tilbagegang, men bør indtage en central plads i Danmarks eksportindkomst og sociale udvikling.

Dansk landbrug har prædikatet verdens fineste landbrug, og det er også et meget produktivt landbrug med stor produktionsstigning pr. mand. Trods bortvandringen fra landbruget har landbruget alligevel formået fra 1948 og indtil nu at forøge produktionen pr. mand med ca. 100 pct. Vi skulle derfor tro, at vi i dag stod med et særdeles velkonsolideret landbrug, hvor det ville spille en mindre rolle, om vi stod uden for fællesmarkedet, idet man skulle tro, at dansk landbrug efter det lige nævnte skulle have alle muligheder for at foretage en omstilling til produktionsformer, der var mere tillokkende, og at fremstille varer, der kunne hævde sig i konkurrencen både i og uden for fællesmarkedet. Men hvad er det, vi møder i dag? Et landbrug, som efter mange års mishandling har tabt modet og troen på fremtiden, fordi man har holdt erhvervets produktpriser nede og fra samfundets side uden skrupler fortsat en politik med stigende omkostninger baseret på automatisk lønregulering som en velerhvervet rettighed og betragtet fuld beskæftigelse som lidt af en selvfølgelighed.

Til det, jeg lige har nævnt om landbruget, som skal danne baggrund for en væsentlig del af vor valutaindtjening, betalingsbalance og beskæftigelse, bør føjes, at vi finder et højt forgældet erhverv med produktionsbygninger så forældede, at de i høj grad virker hæmmende, ikke alene hvad angår rentabiliteten i landbruget, men også kvalitetsmæssigt.

Disse forhold er også medvirkende til, at ungdommen forlader erhvervet. Havde dansk landbrug gennem årene haft ligestilling med andre erhverv i landet, havde de enkelte landbrugshjem stået bedre rustet, hvis fællesmarkedets dør skulle være gået i baglås. I så fald var der kun det nye at tage stilling til og finde en vej ud af; nu er vi derimod samtidig tvunget til på kort tid at skulle opbygge det, der gennem årene systematisk er nedbrudt: økonomien inden for vort lands hovederhverv — eller

måske bedre: det erhverv, der bygger på vort eget råstof, nemlig jorden.

Derfor angår det spørgsmål, vi drøfter i dag, ikke alene landbrugets forhold, men vedrører efter min mening hele det danske samfund, fordi det faktisk er samfundets eksistens, det drejer sig om. Jeg kan ikke se andet, end at hele samfundet står så nært forbundet med landbruget, at det er ganske naturligt, at landbruget, som forholdene har udviklet sig, kommer og kræver kompensation for de omkostninger og udgifter, som samfundet pålægger det, men som landbruget i den øjeblikkelige situation ikke har mulighed for at kompensere med øgede indtægter.

I denne forbindelse kan det være på sin plads at nævne, at landbrugets nettovalutaindtjening bl. a. dækker importen af brændsel, benzin, biler, autogummi og andet transportudstyr samt beklædning og import af råkaffe. Det er altså baggrunden for, at det øvrige samfund må holde landbrugets produktion i gang for at få disse goder. På denne baggrund må også de af regeringen fremsatte lovforslag om landbrugets indpassning i en helhedsløsning ses.

Disse lovforslag er udtryk for en vis erkendelse af, at samfundet står i gæld til landbruget, og at det er i samfundets interesse, at landbrugserhvervet opretholdes og erhvervets valutaindtjening bevares. At lovforslagene, som situationen har udviklet sig, ikke er tilstrækkelige til at yde landbruget retfærdighed og ligestilling med andre erhverv, er så en anden og beklagelig side af sagen. Jeg vil dog gerne i denne forbindelse sige, at det skurrer lidt i ørerne, når den højtærede statsminister i sin fremsættelse af helhedsløsningen under omtalen af landbrugets forhold bemærkede, at den støtte, som landbruget fik, androg 1 milliard kr. Statsministeren føjede ganske vist til: hvoraf staten kun betaler ca. halvdelen over statsbudgettet. Det bør vist slås fast, at hvad landbruget får ud over de ca. 500 mill. kr., kun er dækning for en del af varernes produktionsomkostninger.

Den samlede landbrugsbefolkning er siden 1940 gået ned fra 1 million til ca. 700.000, omfattende ejere, koner, børn, slægtninge og medhjælpere. Stigende industrialisering har slugt forskellen, men også landbrugets